

”En utmärkt gren”

» Premiär för pre-o vid försvarets mästerskap

ÅRETS FÖRSVARSMAKTSMÄSTERSKAP i orientering avgjordes vid Rosersbergs slott norr om Stockholm.

För första gången någonsin ingick precisionsorientering i programmet, något som gläder Leif Ölmeborg, ordförande för Idrottsveteranerna. Föreningen för sårade och skadade veteraner, Idrottsveteranerna, har varit drivande för att få in precisionsorientering på tävlingsprogrammet.

– Precisionsorientering är en utmärkt gren för de som är sårade och skadade. Det finns möjlighet att delta med flera olika typer av handikapp, säger Leif Ölmeborg.

26-åriga Erik Persson är en av deltagarna. Han sitter i rullstol efter en svår lastbilsolycka i samband med värnplikten 2010. Det var på väg från en övning i Älvdalen som det smällde på riksväg 70 utanför Enköping. Eriks militärlastbil gick sönder och frontalkrockade med en civil lastbil.

Klämdes fast

Erik klämdes fast och i princip hela Eriks vänstra sida skadades allvarligt.

Tiden efter olyckan har varit upp och ner. Från att i början ha haft väldigt svårt att acceptera sitt handikapp ser Erik nu fem år senare i princip inga hinder för vad han kan göra.

Åka till USA på tre veckors semesterresa är ett exempel. Skaffa barn är ett annat. Erik är nybliven pappa och försvarsmaktsmästerskapet är första gången han är borta från sin nyfödda dotter.

Han vill även komma igång med idrott och försvarsmaktsmästerskapet i precisionsorientering är hans andra tävling i pre-o.

– Första gången jag provade var på ett läger på Bosön. Där fick vi prova skytte, pilbåge, basket, cykling och pre-o. Jag fastnade för både skytte och orientering. Jag gillar att skjuta och pre-o gillar jag för jag har orienterat tidigare. Jag tycker att det är nyttigt att lära sig. Det är bra att kunna läsa kartan och att kunna orientera sig, säger Erik Persson.

Att han har orienterat tidigare syns tydligt. Erik är ruskigt snabb vid kontrollerna, trots att vädret gör grusvägen svårkörd med rullstol.

Owe Fredholm berättar om precisionsorientering före start.

Foto: Malin Björkqvist

– Banan var ganska jobbig i rullstol eftersom grusvägen var blöt och lerig. Min rullstol har små däck fram och är inte optimerad för terrängkörning.

Snabb tidskontroll

Trots att han får kämpa mellan kontrollerna avverkar Erik banan snabbt.

Han är även väldigt snabb vid den avslutande tidskontrollen. För snabb skulle det visa sig.

– Jag hade alla fel på tidskontrollen eftersom jag höll kartan helt fel, berättar han.

Det var första gången han testade en tidskontroll och han gillade momentet med tidspress, men insåg att det nog var svårare än vad han först trodde.

Kontrollerna på banan var han efter målgång ganska säker på att han prickat in rätt, men det visade sig att han missade en av de elva kontrollerna.

– Jag såg fel på kartan, jag har ju bara ett öga att se med, säger han.

I försvarsmaktsmästerskapet är det elva deltagare som prickar in samtliga elva kontrollerna. Vinner gör Olle Algotsson från Artilleriregementet A9 i Boden, som är snabbast på tidskontrollen.

Svårt med sly

Erik gillade banan och den enda utmaningen bortsett från den leriga grusvägen var sly vid några kontrollerna, som gjorde kontrollpunkterna svåra.

– Sly gjorde att sikten från låg höjd inte var så bra. Jag fick ställa mig upp på

några kontroller för att kolla.

Vid försvarsmaktsmästerskapen finns det en klass i precisionsorientering, det vill säga alla tävlar under samma förutsättningar. Och det är just det som både Erik och Leif Ölmeborg tycker att så bra med just pre-o.

– Ingen kan springa före och vinna på tid. Det spelar ingen roll om du är pensionär eller om du är som jag, ung och hyfsat frisk. Allt beror på hur duktig du är på att läsa av terrängen, säger Erik.

Efter påtryckningar från Idrottsveteranerna har Försvarsmaktens IF infört öppna klasser i vissa idrotter där det går att delta med olika handikapp.

Hittills har Idrottsveteranerna deltagit i FMM skytte, FMM skidskytte och nu även i orientering. Men idrotterna är mer eller mindre lämpade för handikappade.

– Skidskytte skulle exempelvis inte Erik kunna delta i. Skytte kanske, men en del skjutövningar kräver ju att du ska byta ställning från liggande till stående och det är inte helt enkelt om du är rullstolsburen, säger Leif Ölmeborg.

Här för att stanna

Pre-o är däremot lämpligt för rullstolsburna och är infört på tävlingsprogrammet för att stanna.

– Det kommer att bli fler tävlingar och jag är helt övertygad om att det även

Texten fortsätter på nästa uppslag

Årets försvarsmaktsmästerskap i orientering avgjordes vid Rosersbergs slott. Precisionsorientering var en nyhet i tävlingsprogrammet.
Foto: Malin Björkqvist

kommer att bli fler deltagare framöver, säger Leif Ölmeborg.

Den nystartade föreningen Idrottsveteranerna har i dagsläget cirka 150 medlemmar. Av dessa är ungefär 15 sårade och skadade veteraner och resten är stödmedlemmar.

Föreningen försöker nå ut till de veteraner som ännu inte har hittat föreningen, men det är inte helt lätt.

- Försvarsmakten har bara kontroll på de som är sårade och skadade internationellt. De som är skadade i samband med värnplikten, som Erik, har bara förbanden kontroll på. På grund av patientsekretessen är det därför oerhört svårt att få någon information om vilka de är, säger Leif Ölmeborg, som menar att det finns flera hundra sårare och skadade veteraner som skulle kunna få stöd.

Kompanichef i Bosnien

Leif Ölmeborg var kompanichef i Bosnien 1994 när en av hans soldater skadades. Denne soldat har varit en av de drivande för att starta veteranföreningen.

- Han frågade mig jag kunde hjälpa till och dra igång Idrottsveteranerna och det sa jag ja till, säger Leif Ölmeborg.

Leif har sedan dragit ihop en styrelse, som har bildat en stiftelse och själva föreningen. Syftet är att stödja de som är sårade och skadade med träning, tävling,

utrustning samt resor och logi i samband med träning och tävling.

Leif konstaterar att Erik behöver en ny rullstol och de pratar även om möjlighet att skaffa protes speciellt lämpad för idrott.

Ska leta upp en klubb

Erik har protes ibland, men valde ändå rullstol.

- Jag kände när jag kom hit att det gjorde ont redan då. Då tänkte jag att det var dumt att få mer ont och eventuellt få en skada som gör att jag inte kan gå på längre tid, säger Erik.

Att prova pre-o med rullstol är ett sätt att tänja gränserna.

- Bara att komma ut och få testa nya saker i terräng och regn är spännande. Det handlar om att testa och se hur det går och vad man gör för att förbättra det. Till nästa gång måste jag nog skaffa en annan rullstol, säger Erik.

Han hoppas att det blir en nästa gång snart och ska leta rätt på närmaste orienteringklubb som har verksamhet inom pre-o. Innan han blev skadad var han aktiv i Trosabygdens OK.

- Jag gillar orientering överlag och det här är ett sätt för mig att komma tillbaka till orienteringen och även ut i omvärlden igen.

MALIN BJÖRKQVIST

IDROTTVETERANERNA

Idrottsveteranerna är en ideell förening öppen för alla svenska veteraner som blivit sårade eller skadade och som vill utöva idrott. Idrottsveteranerna välkomnar också alla som vill engagera sig för att främja sårade och skadade veteraners idrottande.

Föreningens ändamål är att verka för:

- att sprida kunskap om möjligheterna att delta i av föreningen, Försvarsmakten eller annan organisatör anordnade tävlingar och att sammanhålla föreningens deltagande i sådana tävlingar.

- att stärka samhörighet och kamratskap mellan sårade/skadade veteraner och med Försvarsmakten.

- att medverka till att skapa en god rehabilitering för idrottsintresserade sårade/skadade veteraner, samt att stödja deras utveckling inom idrott.

- att för att åstadkomma ovanstående, bilda en insamlingsstiftelse som söker bidrag från tänkbara sponsorer såsom Försvarsmakten, företag, nationella och internationella stiftelser och fonder.